

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Vår dato 16.05.2012
Deres dato 15.02.2012
Vår referanse 273-9264
Deres referanse 10/4626 SL

Forslag til nytt regelverk for kassasystemer

Alle typer av kassasystemer kan bli manipulert for å unndra betaling av skatter og avgifter. Dette gir en omfattende konkurranseulempe for de mange bedrifter som beregner og betaler skatter og avgifter på riktig måte og som dokumenterer kontantsalg slik at det offentlige kan kontrollere det. I tillegg har unndragelser selvsagt direkte betydning for skatteinngangen.

Selv om ny lovgivning i seg selv vil ha positive effekter, er det helt avgjørende at kontrollinnsatsen styrkes, slik også den samfunnsøkonomiske analysen (punkt 7) peker på. Hvis Regjeringen ikke samtidig med et forslag om de nye reguleringene også sørger for at kontrollen blir intensivert, vil støtten til forslaget fra de seriøse bedriftene til forslaget være langt mindre.

Under følgende forutsetninger er Næringslivets Hovedorganisasjon enig i at man bør innføre et nytt regelverk for kassasystemer:

- de samfunnsmessige gevinstene må klart overstige kostnadene som blir påført de 80 000 virksomhetene
- regelverket må være kvalitetssikret: De som ønsker å manipulere kassasystemer vil raskt forsøke å finne smutthull i regelverket – uten sikkerhet for at dette ikke er mulig, kan ordningen raskt bli uthulet.
- det må foreligge sikrere opplysninger om levetid for kassasystemer og om kostnadene ved utskifting/oppgradering
- man må være sikker på at fremtidens betalingsløsninger er ivaretatt av reglene
- den foreslåtte meldeplikten for bokføringspliktige må revurderes

I vedlegget peker vi på en del forhold ved utredningen vi mener må bli vurdert, og til dels revurdert, før det kan bli aktuelt å legge frem en lovproposisjon for Stortinget.

Vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Næringsjuridisk avdeling

Ingebjørg Harto
avdelingsdirektør
(Ingebjorg.Harto@NHO.no)

Halvor E. Sigurdson
advokat
(Halvor.Sigurdson@NHO.no)

Nummereringen nedenfor henviser til nummereringen i høringsnotatet

5 Oversikt over ulike typer kassasystemer

Det er sannsynlig at det i løpet av få år vil være utsalgssteder som ikke tar imot kontante penger. Det ser ut til at dette ikke er omtalt annet enn i utredningen punkt 5.2.3, som gjelder "løsninger som under gitte betingelser kan anses å være et likeverdig system til kassaapparat". Ved elektronisk betaling i en eller annen form vil betalingsstrømmene være langt enklere å kontrollere enn ved bruk av kontante penger. I så fall er det mindre grunn til å kreve avanserte kassasystemer hos slike bokføringspliktige. Internettsalg skal falle utenfor definisjonen av kontantsalg, mens løsninger der man bestiller og betaler for varer – for eksempel via applikasjoner på mobiltelefon eller nettbrett – som leveres i mer eller mindre nær forbindelse med bestillingen, ikke er omtalt. Vi er i tvil om forslaget tar hensyn til mulige nye ordninger for bestillings-/betalingsløsninger som man skulle tro er på vei i ganske nær fremtid (i den samfunnsøkonomiske analysen gjelder beregningene ti år frem i tid). Gevinsten ved å innføre reguleringer som bidrar til å løse problemer som etter hvert forsvinner, eller iallfall blir mye mindre, og som ikke løser kommende problemer, blir selvsagt mindre.

8 Nærmere om innholdet i forslaget

8.1 Krav til kassasystemer

8.1.1 Påbudte og forbudte funksjoner

Det vil antagelig være relativt enkelt å kontrollere om et kassasystem har slike funksjoner som reglene krever. I utkast til kassasystemforskrift § 2-6 er det imidlertid foreslått også hvilke funksjoner systemer *ikke* skal kunne ha. For det første er det et spørsmål om dette er noe leverandørene i praksis kan garantere. Videre stiller vi spørsmål ved om fravær av funksjoner i det hele tatt er kontrollerbart. Hvis bokføringspliktige ved å bryte disse reglene gjør det mulig å unndra skatter og avgifter, og dette ikke kan oppdages ved kontroll, vil ordningen være langt mindre effektiv, og nytteverdien må i så fall revurderes, se også nedenfor under punkt 8.3.1.

8.2 Krav til bruk av kassasystemet

I dag må kvittering skrives ut til kunden ved hvert enkelt kontantsalg, med mindre beløpet er lett synlig for kunden. Særlig for serveringssteder er dette en svært praktisk ordning.

Målet med kassasystemer er at alle kontantsalg blir registrert. I tillegg til det selvsagte lovkravet om dette, foreslår utredningen som virkemiddel at man må skrive ut kvittering for hvert salg og legge kvitteringen frem for kunden (bokføringsforskriften § 5a-6-1). Det skal ikke være et krav om at kunden skal ta med seg kvitteringen. Begrunnelsen for forslaget om utskrift er angitt å være "viktig for å sikre at salget blir fullstendig registrert" (side 93). Imidlertid er det ikke vurdert i utredningen *hvordan* henholdsvis utskrift og utlevering gir slik sikkerhet. Hvis man forventer at utskrift/utlevering skal føre til en form for kontroll fra kjøpernes side, må effektiviteten av dette vurderes nærmere.

Ved forespørsel hos tre tilfeldige typiske puber i Oslo, er det oppgitt et antall kunder på 3 000 til 9 000 per uke. Mens noen kunder handler én gang og gjør opp umiddelbart, kjøper andre kunder flere produkter etter hverandre, men betaler for alle produktene først når de forlater stedet. Av forslaget er det ikke mulig å lese om det er meningen at man må skrive ut kvittering ved hver

enkelt bestilling, for eksempel på et serveringssted. Det er derfor uklart hvor mange millioner utskrifter det er snakk om i denne bransjen hvert år. Det som derimot er klart, er at utskriftene i praksis vil være forsøplende ved salgsstedet (kundene har ikke plikt til å ta dem med), og dette blir det opp til bedriftene og deres ansatte å håndtere, en virkning utredningen ikke omtaler. For eksempel ved uteservering, der bestillinger ofte tas opp over et større område, vil dette arbeidet for bedriftene fort kunne bli omfattende.

8.3 Produkterklæring, meldeplikt og overtredelsesgebyr

Før man kan innføre ordningen må man bringe på det rene om det er tilstrekkelig antall leverandører som vil levere til bokføringspliktige i det norske markedet. I den samfunnsøkonomiske analysen (punkt 4.3) er det antatt at det finnes 40 leverandører av kassasystemer i Norge, som hver leverer ti systemer, men det er uklart om disse leverandørene vil fortsette å være leverandører med de særnorske kravene som nå foreslås oppstilt. Uten konkurranse vil kostnadene for bedriftene bli høyere enn det som er nødvendig.

8.3.1 Produkterklæring

Feil, mangler og teknologisk utvikling vil helt sikkert føre til at kassasystemer må endres og oppgraderes i tiden etter at nye regler er satt i kraft. Vi savner en nærmere analyse av om det i praksis er mulig å følge med i den teknologiske utviklingen. Viser det seg at dette ikke er mulig, vil kostnadene som nå påføres de seriøse bokføringspliktige langt på vei være unødvendige.

Det er erkjent at det ikke er mulig å unngå all unndragelse fra registrering av kontantsalg, jf. utredningen punkt 6.1. I den samfunnsøkonomiske analysen er det lagt til grunn (punkt 2.3) at regelverket for kassasystemer ikke vil ha noen innvirkning på den gruppen av personer "som bevisst unngår enhver form for beskatning og/eller er styrt av bakmenn innen den svarte økonomien". Det er det selvsagt enighet om. En viktig gruppe er rene unndragelser, der kassasystemet overhodet ikke er i bruk. Videre hevder noen at det ikke vil være mulig å lage kassasystemer som ikke kan manipuleres. Det kan se ut til at det er vurderingen også i utredningen, ettersom man viser at det er rom for hull, selv der leverandøren "etter beste evne har produsert et tilfredsstillende kassasystem" (side 68). Hvis dette er riktig vil det helt åpenbart bli brukt ressurser på å kunne bruke selv kassasystemer med produkterklæring til slike unndragelser som man nå skal forsøke å hindre. Med de erklærings- og kontrollordningene man legger opp til i forslaget, vil de som greier å manipulere slike systemer antagelig løpe liten eller ingen risiko for å bli oppdaget. I så fall er dette en svært uheldig effekt av et nytt regime, nemlig at oppdagelsesrisikoen synker for de som bør rammes: de mest utspekulerte kriminelle.

I utredningen ser man ut til å legge til grunn at en produsent/importør av et kassasystem har full oversikt over sine kassasystemers funksjoner nærmest til enhver tid, selv om også forhandler er nevnt i spesialmotivene i utredningen. Etter vår mening må man regne med at også andre enn produsenten/importøren kan ha med kassasystemet å gjøre, for eksempel ved service og oppgraderinger. Det kan lett tenkes den som utfører service er enn annen enn den produsent/importør/forhandler som er omfattet av loven. Dette kompliserer – og muligens uthuler – ordningen, fordi man ikke egentlig vet hvem som er ansvarlig for kassasystemets funksjoner. Risikoen for at et kassasystem ikke er lovmessig kan uansett ikke legges på de bokføringspliktige, som ikke har kompetanse til å undersøke kassasystemene.

Vi frykter også at den foreslåtte ordningen fører til at bokføringspliktige i praksis må binde seg til én og samme leverandør i noen år fremover, det gjelder enda mer hvis det ikke er mulig å bruke andre leverandører av service og oppgradering av programvare. I alle fall små bedrifter har neppe

forhandlingsstyrke til å oppnå så gode avtaler med leverandører at effekten av å binde seg til én leverandør kan unngås. Vi ønsker derfor å peke på at småbedrifter kan rammes uforholdsmessig hardt av den ordningen som er foreslått. Det blir også spørsmål om hva en bokføringspliktig skal gjøre hvis en leverandør ikke lenger leverer de tjenestene som er nødvendige, en slik risiko er det umulig å gardere seg mot, og den forblir da hos de bokføringspliktige.

I tilfelle et kassasystem ikke er lovlig, har man foreslått at leverandøren må "trekke kassasystemet fra markedet" (kassasystemloven § 5). Hva dette betyr for de bokføringspliktige er ikke drøftet. Hvis det er snakk om at leverte kassasystemer ikke lenger kan brukes av de bokføringspliktige, utgjør dette en urimelig risiko for dem, som ikke har mulighet til å ha noen kontroll over dette.

Departementet må se nærmere på disse forholdene før et lovforslag kan legges frem.

8.3.2 Meldeplikt

Meldeplikten vil ventelig omfatte rundt 80 000 virksomheter, og enda flere kassasystemer. Plikten vil inntre både ved anskaffelse og avhendelse, og av og til også ved oppgradering. Meldeplikten skal effektivisere kontrollarbeidet, fordi skattekontrollørene gjennom meldingene kan forberede seg på hvilke kassasystemer de skal kontrollere i den enkelte virksomhet.

Hovedformålet med de nye reglene vil være at all kontantomsetning skal bli registrert. Dette skal man løse ved å pålegge bedriftene å kjøpe nye / oppgradere kassasystemer. Ordningen påfører bedriftene store kostnader, som i alle fall de seriøse er villige til å akseptere, forutsatt at virkningen blir oppnådd.

Spørsmålet om *kontrollen* av de bokføringspliktige er imidlertid et annet. Etter vår vurdering vil bedriftene allerede bli belastet tungt ved å måtte kjøpe nye / oppgradere eksisterende kassasystemer. Også i dag kontrolleres kassasystemer, og det høres da overdrevent ut å oppstille som en forutsetning for effektive kontrollhandlinger "at skatteetaten har oversikt over lovlige kassasystemer". Selv uten en meldeplikt vil kontrollregimet styrkes, siden myndighetene gjennom produkterklæringene vil ha mer informasjon om kassasystemene enn man har i dag, slik det er pekt på i den samfunnsøkonomiske analysen (side 17). Å pålegge 80 000 virksomheter en løpende meldeplikt er uforholdsmessig, tatt i betraktning både formålet med meldeplikten og kontrollmyndighetenes egen mulighet til å undersøke forholdene på forhånd. I utredningen er det ikke sagt noe om hvor mye mer effektiv en meldeplikt vil gjøre kontrollene enn i dag, og det er da ikke mulig å konkludere med at meldeplikt kan forsvares. Et alternativ kan være at leverandørene pålegges denne meldeplikten, for eksempel ved innsending med jevne mellomrom.

Med en levetid for kassasystemer på flere år, oppstår en meldeplikt så sjelden at det uansett er risiko for at meldeplikten blir glemt, særlig hos de små bedriftene, jf. også utredningen punkt 10.2.1.2.

I den samfunnsøkonomiske analysen (punkt 4.1.4) er det foreslått at regnskapsfører/revisor skal kunne gi meldinger på vegne av den bokføringspliktige. Et eventuelt forslag om meldeplikt bør inkludere denne muligheten.

8.3.3 Overtredelsesgebyr

Argumentasjonen i utredningen for å innføre overtredelsesgebyr overfor bokføringspliktige er uklar, idet den i første rekke peker på at dagens ordning har svakheter. Det er pekt på at overtredelsesgebyr vil være "et viktig bidrag i forhold til etterlevelsen av regelverket" og at dagens

ordning har "en langt mindre preventiv effekt" enn overtredelsesgebyr. Overtredelsesgebyr vil "klart ha en preventiv og oppdragende effekt". I punkt 8.3.3.2 er det angitt at Skattedirektoratet mener at det er "viktig" at man kan reagere med overtredelsesgebyr.

Vi er ikke prinsipielt imot overtredelsesgebyr som sanksjon, men ordningene må være begrunnet ut fra behov og virkninger. Tradisjonelt er det masseovertredelser som er enkelt å konstatere og der skyldspørsmålet er ganske klart som gir grunnlag for overtredelsesgebyr. Det er ikke uvanlig at kontrollmyndighetene selv mener at disse vilkårene er oppfylt. Vi mener imidlertid at overtredelsesgebyr er et unntak fra den ordinære sanksjonen for lovbrudd – straff – og at de forholdene som kan begrunne en ordning med overtredelsesgebyr må begrunnes konkret. Videre må saksbehandlingen sikre grunnleggende rettigheter for overtrederne; utredningen begrunner for eksempel ikke hvorfor det har en spesiell preventiv effekt at gebyret pålegges på stedet.

Det vil fort være aktuelt at en bokføringspliktig bryter flere av reglene i lovene/forskriftene samtidig. På den annen side forutsetter utredningen (side 68) at man skal ilegge gebyr hvis en bokføringspliktig "en enkelt gang i vanvare har overtrådt regelverket". Denne forutsetningen er etter vår vurdering direkte gal, ettersom hjemmelen til å ilegge overtredelsesgebyr er foreslått å være en kan-regel, jf. utkastet til bokføringsloven § 15a. Disse eksemplene viser uansett uhensiktsmessigheten ved å standardisere gebyrene.

Heller ikke har man vurdert andre sanksjoner, som for eksempel advarsel, som kan benyttes i tilfeller ved mindre overtredelser.

Ordningen må utarbeides etter de retningslinjene Sanksjonsutvalget la frem i 2003.

8.6 Spørsmål om ikrafttredelse

Før et eventuelt regelverk er endelig vedtatt kan produsentene/importørene/forhandlerne ikke vite hvilke funksjoner nye kassasystemer skal ha / ikke skal ha. Deretter må disse leverandørene ha tilstrekkelig tid til å produsere de systemene som er lovmessige. De bokføringspliktige må så få muligheten til å vurdere de ulike kassasystemene som er på markedet før de kan bestille og få levert systemene. Vi viser her til det vi har skrevet om ovenfor om tilstrekkelig konkurranse på markedet, og at særlig småbedrifter antagelig må binde seg til én leverandør i flere år fremover.

Det fremgår av dette, og at levetiden antagelig er lenger enn de tre årene man har lagt til grunn som gjennomsnitt, at ikrafttredelsesfasen bør være ganske lang. For Sveriges del har man jo antatt at effekter av loven inntreffer allerede når loven blir vedtatt – en relativt lang overgangsperiode kan derfor forsvares og vil være nødvendig. 2014 er etter vår oppfatning helt urealistisk.

Har vi forstått konsekvensutredningen riktig, fører de nye reglene til at tusener av kassaapparater blir ubrukelige samtidig og over natten. Vi etterlyser en vurdering av hvordan dette avfallet er tenkt håndtert.

9 Forholdet til EØS-retten

Skattedirektoratet oppfatter at vilkårene om allmenne hensyn, egnethet og forholdsmessighet er oppfylt. Hvis det regelverket som er foreslått etter ikrafttredelsen skulle vise seg å være i strid med den frie bevegeligheten, vil bedriftenes kostnader til nye / oppdaterte kassasystemer være unødvendige. Vi er derfor opptatt av at dette er tilstrekkelig utredet på forhånd, og man kan spørre om utredningen inneholder egentlige vurderinger.

I vurderingen i utredningen av kravet til proporsjonalitet er det for eksempel ikke nevnt at den enkleste unndragelsesmåten er "rett og slett ikke å bruke kassasystemet", jf. punkt 7.3, og at den muligheten vil bestå. I den samfunnsøkonomiske analysen punkt 4.2.1 antar man videre at 80 prosent av de som i dag lar være å etterleve regelverket på grunn av lav risiko for å bli oppdaget, vil etterleve det nye regelverket. De resterende 20 prosentene vil ikke etterleve et nytt regelverk, og det vil altså heller ikke de som i dag unndrar omsetning, uavhengig av oppdagelsesrisiko, i følge vurderingene. Vi antar at dette kan ha betydning for regelverkets forhold til EØS-retten.

Utredningen viser også til at "skattekontrollen vanskeliggjøres" når kassasystemer manipuleres. Imidlertid inneholder utredningen – så langt vi kan se – ikke noen om for eksempel hvor mange flere kontroller man vil gjennomføre med de nye reglene. Også dette antar vi er relevant for vurderingen av regelverket. Selv om Skattedirektoratet mener at det er "klart" at de nye kravene kan begrunnes i allmenne hensyn, bør man vurdere – i lys av senere rettspraksis enn *Cassis de Dijon* – om skattekontroll i alle henseender er et lovlig hensyn å ta.

10 Økonomiske og administrative konsekvenser

10.2 Konsekvenser for de næringsdrivende

10.2.1 Konsekvenser for de bokføringspliktige

Har vi forstått den samfunnsøkonomiske analysen riktig, har man lagt til grunn at de direkte kostnadene for bedriftene er 486 mill kroner ved anskaffelse av nye kassaapparater og 36 mill kroner ved oppgradering det første året reglene er i kraft. Dette er basert på en gjennomsnittlig levetid for kassasystemer på tre år, og på antagelser om kostnader ved hhv. utskifting og oppgradering, jf. utredningen punkt 10.2.1.1. Tallene er selvsagt svært usikre.

I alle tilbakemeldinger vi har fått ved behandlingen av denne saken er det fremholdt at levetiden for kassasystemer gjennomgående er lenger – til dels mye lenger – enn tre år. Når kassasystemer kan brukes i seks-syv år, er det vanskelig å se for seg at gjennomsnittlig levetid kan være tre år. Selv om større bedrifter, konsern, kjeder etc. med omfattende behov for økonomistyring skifter ut / oppgraderer systemene med jevne mellomrom, vil små bedrifter kunne bruke ett og samme system i årevis. Mye tyder derfor på at gjennomsnittsbetraktningen når det gjelder levetid skjuler at en reform vil koste småbedriftene mye.

Videre har flere pekt på at anslagene i utredningen når det gjelder kostnader ved utskifting/oppgradering er for lave. Når det gjelder nyanskaffelser, skriver man i utredningen at "De oppgitte kostnader for nyanskaffelse kan likevel synes høy sammenlignet med priser i dag.". Hvis prosjektgruppen mener at kostnadene er lavere enn det Steria har lagt til grunn i sin analyse, bør den oppfordres til å fremskaffe egne tall.

Ovenfor, i kommentarene til punkt 8.3.1, viser vi til behovene for fremtidige endringer. Kostnadene ved slike endringer må dekkes av de bokføringspliktige, uansett hvordan deres avtaler med leverandører av kassasystemer er utformet. Dette ser ikke ut til å være omfattet av utredningen punkt 10.2.1.

De kostnadene vi har pekt på under punkt 8.2 ovenfor er ikke omtalt i utredningen punkt 10.2.1.

En konsekvens av reformen vil være at det offentlige påfører en stor del av de lovlydige bedriftene kostnader for å sørge for at andre bedrifter blir lovlydige. I en slik situasjon må det være et

minstekrav at man kjenner disse kostnadene, og vi oppfordrer derfor departementet til å se nærmere på de momentene vi har pekt på ovenfor.

11 Merknader til de enkelte bestemmelsene

11.1 Kassasystemloven

Til § 1. Virkeområde

Loven har en helt konkret bakgrunn og et ganske konkret mål. Den bør derfor inneholde en formålsbestemmelse. Den vil ha betydning for hvordan loven skal forstås og for eventuelle målinger av om reguleringene har de effekter man ønsket.

Til § 2. Definisjoner

Bokstav e: En forhandler som for eksempel endrer programvare vil bli ansett som produsent/importør "i forhold til den endringen som er gjort". Det er da ganske vanskelig å skjønne hvilke forpliktelser som ligger på en slik forhandler. Se også nærmere under punkt 8.3.1 om andre enn produsents/importørs befatning med kassasystemet etter at det er levert.

Når en bokføringspliktig benytter (og evt. har meldt fra om) et kassasystem som hun selv har importert, vil plikten til å sende inn produkterklæring ligge på henne. Et av poengene med produkterklæring er å "ansvarliggjøre leverandøren" (punkt 8.3.1), det vil si den bokføringspliktige selv ved egenimport. "Terskelen for å sende inn en produkterklæring for et kassasystem som f.eks. inneholder funksjoner som muliggjør manipulasjon, antas å være meget høy", er prosjektgruppens vurdering i punkt 8.3.1, men etter vår mening er det langt fra sikkert at dette gjelder ved egenimport. Det vil ikke være mulig å hindre egenimport, men det bør bli vurdert om man her vil ha å gjøre med et hull i regelverket for den som vil benytte kassasystem uten påbudte funksjoner eller med forbudte funksjoner.

Til § 6. Overtredelsesgebyr

I femte ledd er det foreslått overtredelsesgebyr når et pålegg ikke er etterkommet. Ved manglende oppfyllelse av løpende forpliktelser vil tvangsmulkt normalt være mer hensiktsmessig.

Til § 7. Tvangsmulkt

Prosjektgruppen foreslår – etter mønster fra ligningsloven og merverdiavgiftsloven – at tvangsmulkt skal kunne kreves inn hos styremedlemmer. Forslaget er ikke begrunnet. Prinsipielt er det svært betenkelig at styremedlemmer får ansvar for selskapets forpliktelser i andre tilfeller enn ved utvist uaktsomhet, jf. styreansvaret. Det er forståelig at offentlige myndigheter ønsker seg denne formen for oppfyllelsespress, men styremedlemmene er eiernes tillitsvalgte og det er ikke noe som tilsier at de skal presses til å treffe disposisjoner på vegne av selskapet. Uansett kan en slik ordning ikke bli innført uten en grundigere diskusjon av behov og konsekvenser enn den som finnes i utredningen.

11.2 Kassasystemforskriften

Til § 2-2 Kassaskuff

Vi viser til kommentaren under punkt 5 ovenfor om kortbetaling.

Til §§ 2-8-4, 2-8-6, 2-8-7 og 2-8-8 om ulike typer kvitteringer

Bakgrunnen for forslagene er ikke forklart nærmere. Ved kontantsalg er det ofte forbrukere som er kjøpere. Hvis meningen med tekstene på de ulike kvitteringene er å gi forbrukere informasjon, tror vi at det som er foreslått ikke er opplysende.

11.3 Bokføringsloven

Til § 10a. Særlige regler om dokumentasjon ved kontantsalg

Mens kassasystemloven skal stille krav til produsenter og importører av kassasystemer, retter bokføringsreglene seg mot de bokføringspliktige. Ordningen er lagt opp slik at produsentene/importørene skal gi erklæring om de produktene de selger, mens de bokføringspliktige – etter prosjektgruppens forslag – skal melde fra til myndighetene om de kassasystemer de bruker ved registreringen av kontantsalg. Etter vår vurdering blir det da dårlig sammenheng når bokføringsloven (§ 10a) og bokføringsforskriften (§ 5a-2) krever at de bokføringspliktige skal bruke kassasystem som tilfredsstillende kassasystemlovens krav mv. Ved overtredelse kan man ilegge overtredelsesgebyr etter § 15a.

Hvis man foreslår en ordning med produkterklæring, må påbudet til de bokføringspliktige nøye seg med å rette seg mot selve anskaffelsen (og eventuelle senere endringer) av kassasystemet, nemlig at det må ha en produkterklæring knyttet til seg. Kravene til funksjoner og fraværet av funksjoner er knyttet til produsent/importør etter kassasystemloven, og dette kan de bokføringspliktige ikke ha ansvar for. Dette er allerede erkjent i utredningen – "Dersom den bokføringspliktige bruker kassasystem med produkterklæring, kan det ikke ilegges overtredelsesgebyr selv om en kontroll av kassasystemet skulle avdekke at kassasystemet har mangler" – men etter vår vurdering tar verken lovteksten eller forskriftsteksten hensyn til dette.

11.4 Bokføringsforskriften

Til § 5a-1. Definisjoner

Når det gjelder nye former for bestillings-/betalingsløsninger, viser vi til punkt 5 ovenfor.

Til § 5a-11. Reserveløsninger

Av merknadene fremgår det at registrering av kontantsalg kan gjøres på annen måte når det i visse tilfeller "ikke lar seg gjøre å benytte kassasystemet". Slik vi leser ordlyden i forskriften, er detteimidlertid ikke dekket der.